

Nuenen

5 december 1883 - 24 november 1885

In december 1883 kwam Vincent bij zijn ouders in Nuenen wonen. Dat was best een dappere stap, want hij was sinds kerstmis al twee jaar niet bij hen thuis geweest vanwege een ruzie over het geloof. Hij voelde zich niet direct welkom, maar raakte verknocht aan de omgeving en de bevolking: Vincent werkte in weverijen, buiten op het land en in zijn

atelier aan studies van Brabantse types en landschappen. De vele figuurstudies die hij maakte resulteerden erin dat hij, inmiddels vol vertrouwen in zijn eigen kunnen, een groot figuurstuk maakte: De aardappeleters. Financieel gezien was Vincent volledig afhankelijk van zijn broer Theo die als kunsthandelaar in Parijs werkte en hem maandelijks een bedrag

stuurde. Ze maakten de afspraak dat vanaf dat moment al Vincents schilderijen ook eigendom zouden zijn van Theo. In de hoop zijn werk te kunnen verkopen en verder te kunnen leren vertrok Vincent op 24 november 1885 naar Antwerpen.

Nuenen

5 december 1883 - 24 november 1885

duur wandeling: 1,5 uur

- a. Kerk**
Papenvoort 2
- b. De pastorie**
Berg 26
- c. Margot ('Nune Ville')**
Berg 24
- d. Oude kerk**
Tomakker
- Begraafplaats**
Kleine Wittenburgerstraat 1
- e. Familie de Groot - Van Rooij (De Aardappeleters)**
Gerwenseweg 4

Kerk

Bezoekadres Papenvoort 2

Vincent's vader was sinds augustus 1882 dominee in de Hervormde Kerk in Nuenen, een gemeente die destijds circa honderd leden telde. Vermoedelijk bezocht Vincent nauwelijks of geen diensten in het kerkje, want hij had het christelijke geloof inmiddels al enkele jaren de rug toegekeerd en de verhouding met zijn vader was niet goed. Vincent schilderde in februari 1884 het kerkje speciaal voor zijn moeder die op dat moment op bed lag omdat zij haar dijbeen had gebroken.

De pastorie

Bezoekadres Berg 26

Vincent woonde met zijn ouders in de pastorie van de Nederlands Hervormde kerk waarvan zijn vader dominee was. Vincent maakte een schilderij van de woonhuis en diverse schilderijen van de grote tuin van de pastorie. De mangelkamer achter het huis richtte hij in als atelier. Na een jaar vond hij een nieuw atelier bij de katholieke koster Johannes Schafrat. Zijn vader overleed op 26 maart 1885. Vlak daarna ging hij ook in het atelier wonen, omdat de spanningen thuis te hoog opliepen.

Margot ('Nune Ville')

Bezoekadres Berg 24

Naast Vincent woonde de twaalf jaar oudere Margot Begemann. Toen Vincent's moeder in juli 1884 op bed lag met een gebroken dijbeen, nam Margot de naailessen over die mevrouw Van Gogh normaal gaf. In die periode ontstond een verliefdheid tussen Vincent en Margot. Margot had veel last van nervositeit en stemmingswisselingen. Tijdens een wandeling in september 1884 ontdekte Vincent dat zij een zelfmoordpoging had gedaan door vergif in te nemen. Vincent reageerde adequaat en liet haar overgeven. Margot ging voor behandeling naar Utrecht kwam pas in maart 1885 weer terug naar Nuenen.

Oude kerk

Bezoekadres Tomakker (hoek Smits van Oyenlaan met de Laan van Nuenhem)

Een van Vincent's favoriete plekken in Nuenen was de oude kerktoren die net buiten het dorp lag. Hij schilderde en tekende de toren die uit de vijftiende eeuw stamde tientallen keren. De toren was zichtbaar vanuit de achtertuin van de pastorie en daardoor is hij soms ook op werken van de tuin te zien, al plaatste Vincent de toren lang niet altijd op de juiste geografisch plek. De oude kerktoren werd in 1885 afgebroken. De begraafplaats die bij de toren lag, bleef wel in functie.

Begraafplaats

Bezoekadres Tomakker (hoek Smits van Oyenlaan met de Laan van Nuenhem)

Naast de oude kerktoren van Nuenen bevond zich de begraafplaats waar Vincent's vader op maandag 30 maart werd begraven. Hij was drie dagen daarvoor plotseling overleden aan een hartaanval. Vincent tekende en schilderde het kerkhof graag. Een aantal studies mislukten, maar over het schilderij *Oude kerktoren van Nuenen* was hij wél tevreden; dit werk stuurde hij in juni 1885 op naar zijn broer Theo die toen in Parijs woonde en daar Vincent's werk onder de aandacht van kunstenaars bracht.

Familie de Groot - Van Rooij

Bezoekadres

Vincent maakte de eerste geschilderde studie van *De aardappeleters* in de hut van de familie De Groot. De oorspronkelijke woning bestaat echter niet meer. Vincent werkte dikwijls bij de familie en liep er destijds langs na een dag buiten werken: "Het gezin zat juist onder een lamp bijeen en begon te eten. Spontaan greep Vincent doek, penseel en palet en ving aan de groep te schilderen." *De aardappeleters* was het eerste doek dat Vincent als een écht schilderij beschouwde in tegenstelling tot de vele geschilderde studies die hij maakte.

Van Gogh Route compleet maken?

Bezoek dan een van de watermolens die Vincent schilderde: de Collse watermolen, de Opwettense watermolen of de Genneper watermolen. Kijk op www.vangoghroute.nl voor meer informatie.

Of wandel of fiets over de verlichte fietsroute tussen Nuenen en Eindhoven van kunstenaar Daan Roosegaarde. Kijk voor meer informatie op de betreffende link op de <http://www.vangoghroute.nl/nederland/nuenen/>.